

tweetallige bij enkelen der genoemde en bovendien nog bij een paar andere soorten. Ook gevulde bloemen komen voor.

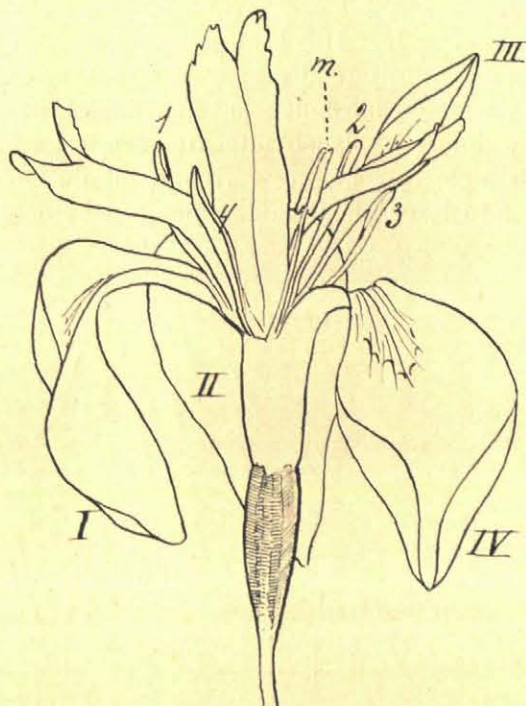

Fig. 4. Viertallige bloem. I. II. III. IV, buitenste bloemdekbladen, 1, 2, 3, 4 binnenste bloemdekbladen m. één der 4 meeldraden, die niet onder een stempelblad ligt.

Gewoonlijk blijft de stamper normaal, ook al zijn de andere kransen meertallig geworden. Eigenaardig is 't daarom wel, dat men bij *Iris pumila* eens een viertallige bloem met 7 vruchtbladen heeft aangetroffen. Waarschijnlijk dus een viertallige bloem met onvolkomen verdubbelde krans van vruchtbladen.

Ik heb van de bloemen No. 1 en 2 vruchten laten rijpen. Het zal me benieuwen, of daaruit later planten zullen komen met min of meer volledige viertallige bloemen, doch het zal wel een poosje duren, voor 't zoover is. Wie echter ooit in de gelegenheid mocht zijn, zaden te oogsten van zoo fraaie bloemen als fig. 2 of althans in staat is de plant, die zulke bloemen voortbrengt, in cultuur te nemen, moet dat zeker niet verzuimen. Misschien kunnen we er een interessanten cultuurvorm door verkrijgen.

Venlo.

Dr. A. J. M. GARJEANNE.

DE WEGDISTEL.

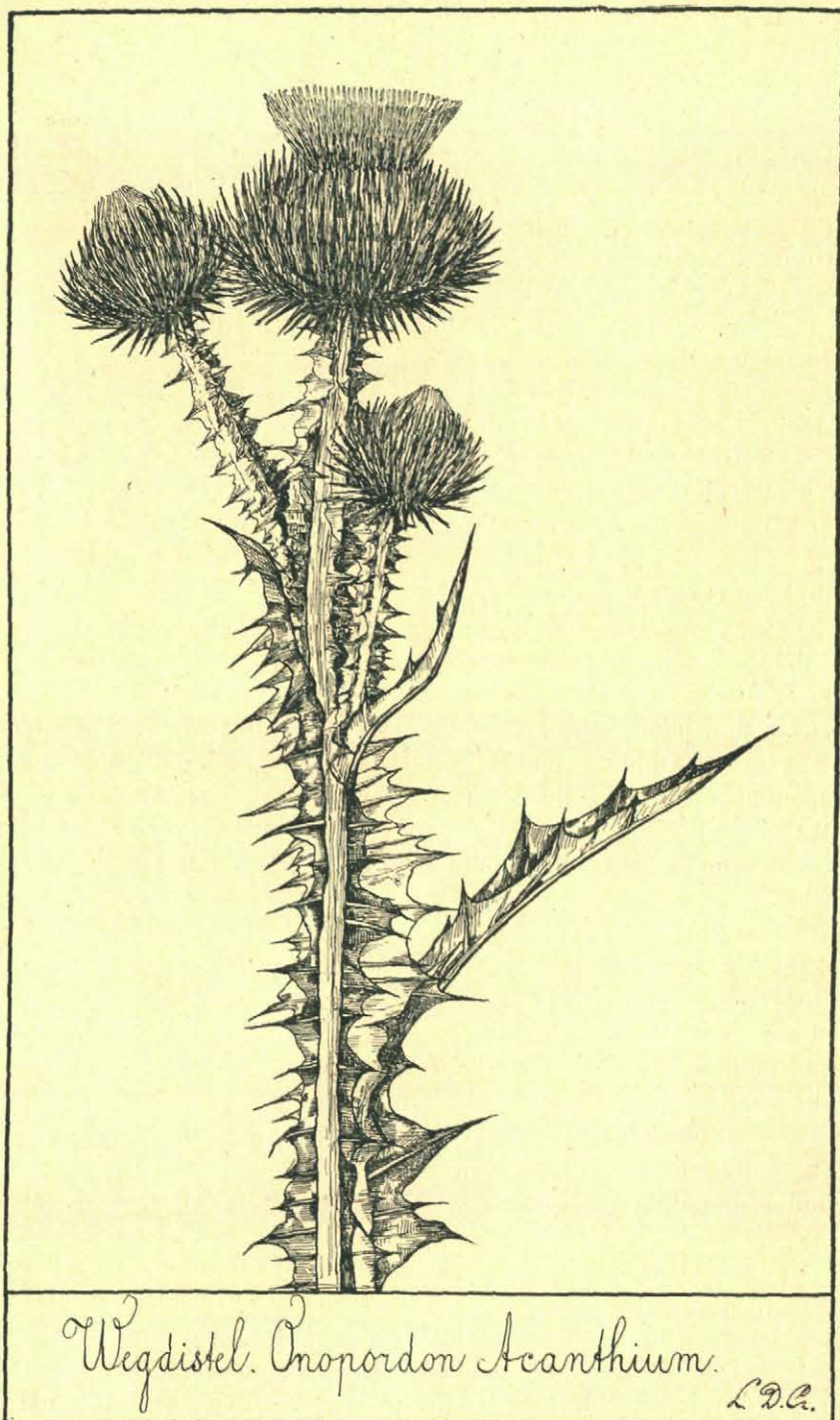
(*Onopordon Acanthium* L.).

VER het algemeen zijn de botaniseerende natuurliefhebbers, zelfs zij, die overigens de flora hunner woonplaats heel aardig onder de knie hebben, tamelijk slecht op de hoogte van de verschillende distelsoorten, die er in ons land voorkomen. En dat is gemakkelijk te begrijpen! Een distel toch is iemand, die bang is voor niemand en die zich maar niet straffeloos laat afplukken en in een botaniseertrommel stoppen, doch die integendeel elken aanval onmiddellijk beantwoordt door een fikschen prik met een zijner talloze stekels. De kennismaking met deze zwaar-gewapende composieten valt menigeen daarom niet mee en het is alleszins te

DE WEGDISTEL.

177

Wegdistel. *Inopordon Acanthium*. L.D.C.

begrijpen, dat het meerendeel der amateur-botanisten deze onvriendelijke sinjeurs links laat liggen en zijn troost zoekt bij de meer toeschietelijke soorten der flora's kinderen.

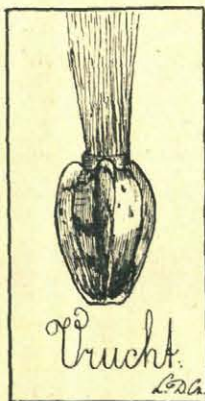
Toch raad ik ieder, die slechts een paar druppels natuurvorschersbloed in zijn aderen heeft, ernstig aan, zijn vrees eens te overwinnen en de studie der distels aan te vatten. Want werkelijk, deze planten behooren tot de fraaiste en stijlvolste onzer flora en vergoeden door het vele schoone en interessante, dat zij aanbieden, ruimschoots het gebrek aan savoir-vivre, dat hen ontsiert.

Laat mij, om aan mijn bewering meer kracht bij te zetten, u in kennis brengen met een onzer mooiste soorten, den *wegdistel* (*Onopordon Acanthium* L.). Wie deze plant wil vinden, moet zoeken in de nabijheid onzer Noordzeedorpen of anders op het een of ander droog, zonnig pothoofdterreintje in de buurt zijner woonplaats. Immers dit zijn de standplaatsen, die de wegdistel bij voorkeur inneemt. Het eerste, wat iedereen opvalt, die met dit gewas kennis maakt, is de merkwaardige manier, waarop het van top tot teen tegen aanvallen van mensch en dier gewapend is. Om te beginnen eindigt iedere bladnerf in een scherpen, taaien stekel, die met zijn naaldfijne punt onmiddellijk een gat prikt in de huid van elken aanrander. Maar verder zetten zich de bladeren met breede richels voort langs den stengel, zoodat deze allerwegen voorzien is van twee of drie rijen harde, vlijmscherpe prikkels, die het aanvatten zonder hulpmiddelen voor een menschelijke hand volkomen onmogelijk maken. Ook de bloemkorfjes zijn bijna geheel van stekels voorzien. Alle omwindselbladen toch eindigen in een naaldfijne punt en slechts bovenaan laten zij een betrekkelijk nauwe opening open, waardoor de fraaie, lichtpurperen bloempjes naar buiten komen. Daardoor hebben de distelkoppen van deze plant een eigenaardigen ingepenen vorm, welke hen onmiddellijk van bijna alle andere distelsoorten onderscheidt.

Geeft deze ongewoon zware bewapening van prikkels en stekels aan den wegdistel al een eigenaardig, karakteristiek voorkomen, de schoonheid van deze plant wordt nog aanmerkelijk verhoogd door het typische, spinnewebachtige en witviltige waas, dat zich uitspreidt over stengels en bladen. Ook al een verdedigingsmiddel tegen dierenvraat? Misschien, doch het is ook mogelijk, dat deze viltachtige bekleding er toe moet meewerken de verdamping in de groene deelen tot een minimum te beperken: bedenken wij toch, dat de wegdistel een besliste xerophyt is, een droogteminnaar, die het liefste groeit op zanderige, droge, zonnige standplaatsen, waar zijn wortels niet zoo heel veel water kunnen bemachtigen.

Nu zou men verwachten, dat een zoo flink gewapende en beschermde plant als deze bij menigten in ons land te vinden zou zijn. Toch is dit niet het geval. De wegdistel behoort zonder twijfel tot de min of meer zeldzame planten en slechts hier en daar is een troepje van dezen fraaien composiet aanwezig. Dit is een eenigszins vreemd verschijnsel. De meer gewone distels, zooals de *kruldistel*

(*Carduus crispus* L.) en de akkervederdistel (*Cirsium arvense* Scop.) weten beter te profiteeren van hun prikkels en stekels en verdringen zonder omslag alle andere planten. De gewone gang van een pothoofdterrein in Amsterdam is als volgt. Eerst slaan er allerlei min of meer ongewone en zeldzame gewassen op, dan vertoonen er zich de eerste distels met kruiskruid, herdertaschje en allerlei gewone planten, vervolgens wordt het terrein aan een boer verhuurd, die wanhopige pogingen doet om een eenigszins draaglijken mosterdoogst binnen te halen en dan vervalt langzaam maar zeker het heele geval aan de distels, die er een tijd lang volkomen de macht bezitten. De wegdistels nu gaan er even zeker onder als alle andere planten, ofschoon ze minstens even goed gewapend zijn als hun verwanten. En zelfs op hun typische groeiplaatsen gelukt het hun slechts zelden een of ander terreintje volkomen in bezit te krijgen. Daarom heeft het er allen schijn van, of de wegdistel een vreemdeling is, die zich hier niet werkelijk thuis gevoelt en niet opgewassen is tegen de sterke, brutale indigenen. Misschien is dit in andere landen beter en voelt de plant zich daar meer op haar gemak. Maar het zou ook kunnen zijn, dat de wegdistel een relict is, in Europa achtergebleven na tijden van groote droogte, wiens verspreiding duizenden jaren geleden haar culminatiepunt heeft bereikt en die thans slechts een eenigszins kwijnend bestaan kan voeren.

Eigenaardig en eenigszins afwijkend van de meeste composieten, is bij den wegdistel de vorming van den bloembodem. Wanneer men een doorsnede maakt van een bloemhoofdje, ziet men, dat elk bloempje bevestigd is in een celvormig putje met franje-achtig getande wanden. Het zaad wordt dus stevig en lang door de plant vastgehouden. De zaadkorrels zelf zijn zeer fraaie, urnvormige voorwerpjes, vierkantig en voorzien van vier gebogen lijsten. Het zaadpluis is lang niet groot en stevig genoeg om de betrekkelijk zware zaadkorrels in de lucht zwevende te houden, hetgeen een groot bezwaar is voor de verspreiding der plant en misschien

L. DORSMAN Cz.

Doorsnede van een hoofdje L. Dorsman